

Leef

Alejandro Galván
vertelt in Marres het
verhaal van zijn volk

LEEF // 2-3

SCHRIJVER

Euregionaal festival start met dans en theater

HEERLEN/AKEN
ROB COBBEN

Het Euregionale Dansfestival schrit_tmacher 2025 opent op dinsdag 11 en woensdag 12 maart in Theater Heerlen met *Figures in Extinction*, een coproductie van schrit_tmacher met NDT1 en choreograaf Crystal Pile en theatermaker Simon McBurney. De kaartverkoop voor het vijf weken durende festival is inmiddels gestart.

In Theater Aken geeft James Wilton Dance (GB) het startschot met *BACH Reimagined*, een ontdekkingsreis door de wereld van Bach. En in Kulturhaus Alt er Schlachthof Eupen wordt het festival geopend met een drietakt door Lella Ka, Lorraine Dambremont en Fanny Brouyaux. Gedurende de vijf festivalweken volgen nog meer bijzondere voorstellingen door onder meer Company Wayne McGregor (GB), Anne Plamondon (QC/CA), Alice Ripoll/Cie. Suzue (BR), fabien privé/dance company (D) en Saburo Teshigawara en Rihoko Sato (JPN) & cellist Jonathan Roozeman (FIN/NL). Daarnaast keert publiekslieveling B.Dance (ROC) terug en reist ook de winnaar van de prestigieuze Laurence Olivier Award 2023, Dickson Mbi (GB), met zijn solo performance *ENOWATE* af naar de Euregio.

Specials

Verder staan er vijf festival-specials op het programma. Zo keert Trajal Harrell (USA/CH) terug met twee bijzondere dansstukken over *The Jackson Church* in Harlem in Ludwig Forum Aken. Daar vindt ook een van de twee eindpresentaties plaats van het community-project *Simmuzh* van choreograaf Jordy Dik (NL) met medewerking van de Parzival-Schule Aken en studenten van Codarts Rotterdam. Andere specials zijn *Dances sacrées et profanes* door studenten van de HMT Keulen en de locatievoorstelling *Holdings Present* van choreograaf Ula Sieckle & het hedendaags muziekgezelschap Ictus (BE/CA/PL) in het Flexiforum in Kerkrade. Verder is er ook een wandeling langs bijzondere architectuur in Heerlen met freerunning en dans door choreograaf Jelena Kostic (SRB/NL). Dat laatste programma-onderdeel is georganiseerd door Schanck.

Jong talent

Net als voorgaande jaren is er ook aandacht voor jong talent uit de regio en het belang van muziek en lichaamsbeweging voor het welzijn van mensen. Zo is er een driedaagse danscursus die openstaat voor iedereen en vinden er diverse lezingen plaats, onder meer over het omgaan met prikkels. Op diverse locaties in Heerlen, Kerkrade en Hoensbroek geven choreografen openbare danslessen, waaraan iedereen gratis kan deelnemen. De kaartverkoop voor het festival is afgetoond maandag gestart.

Tot half juni komend jaar is kunstenaar Alejandro Galván vrijwel dagelijks aan het werk in het pand van Marres in Maastricht. De Mexicaan verandert het Huis voor Hedendaagse Cultuur in één groot kunstwerk. Het gaat een kroniek van Mexico worden, vanuit het perspectief van de bewoners van een sloppenwijk. „Soms is het moeilijk om positief te blijven.”

ALEJANDRO GALVÁN REPORTAGE

Mexicaanse kunstenaar tovert museum Marres om in één groot gesamtwerk

MAASTRICHT
ROB COBBEN

Het pand van Marres in de Maastrichtse binnenstad lijkt wel op een grote bouwplaats. In de gangen klinkt getimmer en gezaag, de muren van de diverse expositieruimtes worden voorzien van metershoge houten panelen. Op de eerste verdieping heeft Alejandro Galván zijn atelier ingericht en slingeren stiften, penseelen en verf tubes rond. Uit een radio klinkt harde muziek.

Het lijkt wel alsof we zijn terechtgekomen in een speciale aflevering van *Extreme Make-over*. In die populaire Amerikaanse tv-serie laat een groep handige Harry's een woonhuis in zeven dagen tijd een metamorfose ondergaan. Ook het zeventiende-eeuwse museumbouwwerk krijgt een totaal ander uiterlijk. Kunstenaar Alejandro Galván heeft daar een half jaar de tijd voor. Een gesamtwerk gaat hij ervan maken, met tekeningen, muurschilderingen, sculpturen, foto's en videobeelden. Een supergrote installatie, die het dagelijks leven belicht in Nezahualcōyōtl, een voorstad van de metropool Mexico Stad. Ruim 1,1 miljoen inwoners telt Nezahualcōyōtl. Galván is er geboren en opgegroeid. En woont en werkt daar nog steeds. We kunnen zijn woonplaats best omschrijven als één grote arbeiderswijk, vertelt de beeldend kunstenaar. Het leven is er hard, gewelddadig en crimineel. Het is er aan de orde van de dag. De meeste mensen moeten een continu gevecht voeren om te overleven. De bewoners voelen zich in de steek gelaten door de politiek. Corruptie viert er hoogtij.

„Het is soms best moeilijk om positief te blijven als je onder dergelijke omstandigheden moet opgroeien”, aldus Galván. Zelf wil de kunstenaar niet klagen. Hij mag dan pas 34 jaar jong zijn, hij heeft inmiddels een succesvolle carrière opgebouwd. Zijn werk wordt door internationale kunstgalerieën verkocht. En in 2020 won hij de Young Mexican Prize. „Ik heb geluk gehad. Ik kan van mijn werk leven.”

Positief blijven

„Het is soms best moeilijk om positief te blijven als je onder dergelijke omstandigheden moet opgroeien”, aldus Galván. Zelf wil de kunstenaar niet klagen. Hij mag dan pas 34 jaar jong zijn, hij heeft inmiddels een succesvolle carrière opgebouwd. Zijn werk wordt door internationale kunstgalerieën verkocht. En in 2020 won hij de Young Mexican Prize. „Ik heb geluk gehad. Ik kan van mijn werk leven.” Het komende halfjaar is Maastricht zijn thuisbasis en is hij vrijwel dagelijks aan het werk in het Maastrichtse cultuurhuis. Galván is hier op uitnodiging van Marres-directeur Valentijn Byvanck. Die maakte in het voorjaar van 2023 een reis door Mexico en bezocht het atelier van de kunstenaar op advies van een kennis. Byvanck: „Ik was heel erg onder de indruk van de wijze waarop hij een zeer persoonlijke getuigenis aflegt van alles wat zich om hem heen afspeelt, op straat, televisie en in de muziek. Met heel veel talent en diepe passie maakt

MARTIJN CRINS

Martijn verlegt de koers

Kerstcolumn

De laatste column van het jaar. Laat ik daar, geheel in stijl van de feestelijke dagen die komen gaan, maar eens een 'kerstcolumn' van maken. Kerst is een periode van bezinning. Van omzien naar elkaar. Van vrede op aarde. Laat dat nou niet hetgeen zijn wat verder weg is dan de meest en van ons ooit hebben meegemaakt. Waar het loed van de wereld zich decennialang lekker ver weg afspeelde, dreigt het onvoorstelbare toch te gebeuren. Voor iedereen die het nieuws enigszins volgt, kan de debuutspeech van Mark Rutte als secretaris-generaal van de NAVO eigenlijk geen verrassing zijn geweest. „Het is tijd om ons gestelijk voor te bereiden op oorlog.” Hij wond er geen doekjes om. De dreiging van Rusland stopt niet bij het front in Oekraïne.

Nederland is totaal niet voorbereid op een oorlog. We zijn niet voorbereid op een noodsituatie in welke zin dan ook. Op bestuurlijk niveau hebben we de zaken niet op orde doordat we bijna tachtig jaar lang in slaap zijn gesust door vrede en comfort. Uit recent onderzoek bleek dat Nederlanders het meest individualistische en hedonistische volk zijn van Europa.

Decennialang hebben we ons zelf voor de gek gehouden door te roepen dat we 'zo'n lekker eigenwijs volkje zijn'. Om ons officieuze volkslied te citeren: 'Vijftien miljoen mensen op dat hele kleine stukje aarde, die schrijf je niet de wetten voor, die laat je in hun waarde'. Alsof we allemaal een soort ondeugende Pietje Bell zijn, die gaitig de regels aan onze karren lappen.

De ware boodschap is: 'Ik doe wat ik wil, niemand hoeft mij iets te vertellen en verder interesseert het me allemaal geen ene reet.' Alleen al bij het idee dat we iets moeten opgeven, dat niet alles gewoon volleslied gaat zoals we willen, veranderen we in een stel kleuters die hun zin niet krijgen.

'Wat zou ik doen als het echt mis gaat?' Een vraag die hij veel mensen stiekem eens door het hoofd zal zijn geschoten in de afgelopen week. Ik vrees dat het antwoord is dat we geen flauw idee hebben. We worden al woest als we moeten omrijden voor wegwerkzaamheden.

Het zou zo maar kunnen dat een antwoord op deze vraag sneller moet worden gegeven dan ons lief is. Misschien is dat een mooie kerstgedacht? Ik stel voor zo ergens rond het dessert. Want 'the proof of the pudding is in the eating'.

Martijn Crins uit Levery is acteur en cabaretier. Op deze plek doet hij wakkere verslag van zijn leven.

hij dat alles tot een kroniek van Mexico." Inmiddels is de Mexicaan zo'n anderhalve week aan het werk in het Marres-gebouw. Hij voelt zich met een thuis in de Limburgse hoofdstad, zegt hij. „Dat je hier over straat kunt lopen zonder over je schouder te hoeven kijken of er gevaar dreigt, is een verademing. In Nezahualcōyotl moet je voortdurend alert zijn en kan je zelfs bestolen worden door je bureu. Wat ook zo fijn is: Maastricht is compact, je kunt alles te voet doen. In Mexico-Stad ben ik soms wel twee uur onderweg om van A naar B te komen.”

Alejandro Galván had, zoals zo veel inwoners van Nezahualcōyotl, een getroebleerde jeugd. De relatie tussen zijn vader en moeder was verre van harmonisch. „Mijn vader was buschauffeur, mijn moeder styliste. Ze moesten beiden lange dagen maken om voldoende geld voor ons te verdienen. En ik wil het gezegd hebben: het ontbrak ons aan bijna niets. Maar als ze thuis waren, hadden ze bijna altijd ruzie. In feite zijn mijn broer en ik opgevoed door onze oma, want onze ouders hadden daar geen tijd voor. Ik ben ook heel vroeg zelfstandig geworden.”

Makkelijk was het niet, vervolgt Galván zijn verhaal. Maar door veel te tekenen, te lezen (vooral stripboeken) en naar muziek - punk en heavy metal - te luisteren, wist hij de harde realiteit te ontvluchten.

Hij droomde ervan om cartoonist te worden en zelf stripboeken te gaan maken. Maar omdat daar geen specifieke opleiding voor was, meldde hij zich aan op La Esmeralda, de academie voor Schone Kunsten in Mexico-Stad. Hij werd aangenomen en studeerde in 2016 af. In de jaren daarna verwierf hij vooral bekendheid met zijn grootse halige schilderijen van aquarel, inkt, houtskool en wasverf op hout.

Mythologie

Ze beelden scènes uit van de complexe geschiedenis van verwaarlozing, geweld en marginalisering door de overheid. Galván combineert Mexicaanse mythologie met katholieke beeldspraak. Karakters en afbeeldingen van populaire cultuur plaatst hij samen met middeleeuwse bestiarin en krantenverslagen van verontruste gebeurtenissen. Ook verwerkt hij intieme portretten van familie en buurtbewoners in zijn werk.

Inmiddels heeft Galván de eerste binnennuren van het Huis voor Hedendaagse Cultuur bewerkt en zijn er gedetailleerde tekeningen van verse heinen, die nog felle kleuren krijgen. „Ik wil onzichtbare dingen in onze samenleving zichtbaar maken en de bewoners van Nezahualcōyotl een stem geven; hun verhalen, die nu niet gehoord worden, vertellen. Mijn kunst straalt een verlangen uit; een verlangen naar een betere toe-

Galván combineert in zijn werk onder andere Mexicaanse mythologie met katholieke beeldspraak. FOTO'S MITCHELL GEBELS

komst”, zegt de kunstenaar. „Ik hoop dat ik daar op mijn manier een bijdrage aan kan leveren.” Overigens gaat zijn werk dan wel over de buurt waar hij is opgegroeid in Mexico, de dingen die hij verbeeldt zijn universeel, zegt Galván: „Onze trauma's en ons lijden vertonen veel raakvlakken met die in andere landen, steden en dorpen. De problematiek overwinnen en oplossen kan volgens mij ook alleen maar door een gezamenlijk pad te bewandelen.” *Vultures & Fireflies*, zoals het mega-kunstwerk en de tentoonstelling zijn genoemd, wordt Galváns magnum opus. „Ik werk thuis in mijn atelier ook met grote formaten. En met meerdere elementen die samen één verhaal vertellen. Maar zo groot als hier waren ze nog nooit. Ik ben heel dankbaar dat ik de kans krijg om dit te realiseren.”

“
Ik wil onzichtbare dingen in onze samenleving zichtbaar maken en de bewoners van Nezahualcōyotl een stem geven.”

Alejandro Galván, kunstenaar

Tefaf
De officiële opening van *Vultures & Fireflies* is op 15 maart en valt, niet geheel toevallig, samen met de start van de Tefaf. De tentoonstelling van Galván is dan echter nog niet helemaal klaar. Hij werkt door tot in juni. In die maand volgt er ook een tweede opening van de tentoonstelling. Tijdens het maakproces is Marres meertalere maken geopend en kunnen bezoekers meewerken aan de installatie van de Mexicaanse kunstenaar. Ga voor het programma naar www.marres.org.